

75
1132

ΔΗΜ. ΣΗ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ

ΥΦΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΠΡΩΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΙΑΤΡΟΥ
ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓ. ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΤΟΥ Ε. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΟΣ

Ἐκφωνήσας τῇ 11ῃ Δεκεμβρίου 1891 ἐν τῇ αἰθούσῃ
τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ «ΚΟΡΙΝΝΗΣ» ΟΔΟΣ ΠΡΟΔΣΤΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 9

1892

10

1132

ΔΗΜ. ΣΠ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ

ΥΦΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΠΡΩΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΙΑΤΡΟΥ
ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓ. ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΤΟΥ Ε. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΟΣ

Ἐκφωνήεις τῆ 11ῃ Δεκεμβρίου 1891 ἐν τῇ αἰθούσῃ
τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ «ΚΟΡΙΝΝΗΣ» ΟΔΟΣ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 10

1892

Κύριοι,

Ἄνερχόμενος ἐπὶ τὴν ἔδραν ταύτην, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας μου, πρῶτον μὲν εἰς τὴν Ἱατρικὴν Σχολήν, τὴν ἐγκρίνασαν τὴν ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ διατριβὴν μου καὶ μετὰ τὴν προφορικὴν δοκιμασίαν παραδεχθεῖσαν με ὡς ὑφηγητὴν, δεύτερον δὲ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργεῖον, τὸ ἐπικυρῶσαν τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Σχολῆς.

Ποιούμενος δὲ σήμερον ἑναρξῖν τῶν παραδόσεών μου, ἀντικείμενον τοῦ λόγου μου θὰ λάβω τὰ περὶ τῆς Μαιευτικῆς καὶ Γυναικολογίας κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ὡς καὶ τὰς εἰς αὐτάς μέχρι τῆς σήμερον ἐπενεχθεῖσας προόδους καὶ τελειοποιήσεις.

Εἰς τὸν ἐξετάζοντα τὴν κατάστασιν τῆς Μαιευτικῆς εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους, οὐδὲν παρίσταται τὸ ἐνδιαφέρον, καθότι ἡ σπουδὴ τοῦ φυσιολογικοῦ τοκετοῦ, ἧτοι ἡ ἀνάλυσις τῶν διαφορῶν ὑπὸ τοῦ ἐμβρυοῦ τελουμένων κινήσεων κατὰ τὴν διὰ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων διόδον αὐτοῦ, οὐδόπως ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἐπὶ μακρὰν σειρὰν αἰῶνων Ὁ κλάδος οὗτος τῆς Ἱατρικῆς, ὁ τόσον χρήσιμος τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, ἐτάσσετο εἰς τὰς χειρωνακτικὰς τέχνας, ἦν δ' ἀνατεθειμένος εἰς γυναῖκα ἀπαιδευτα καὶ ἐμπειρικούς ἀγραμμάτους. Σττηριζομένη δ' οὕτω ἐπὶ βάσεων σαθρῶν ἡ Μαιευτικὴ, κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἐμπειρική, μετὰ δὲ ταῦτα παρεδόθη εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἱερέων, εἶτα δ' ἐγένετο δούλη ἀπόλυτος θεωριῶν καὶ συζητήσεων ἀπεράντων, μέχρις οὗ τέλος κατὰ τὸν ΙΓ' καὶ ΙΖ' αἰῶνα, τῇ προσπαθείᾳ σοφῶν ἐπιστημόνων, προσέλαβε τὸν ἐμπρέποντα αὐτῇ ἐπιστημονικὸν χαρακτῆρα.

Ἐκ τοῦ σύνεγγυς δ' ἐξετάζοντες τὴν τῆς αὐτῆς κατάστασιν, βλέπομεν ὅτι ἡ ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας ὑπὸ γυναικῶν καὶ μόνον ἐξάσκησης τοῦ μαιευτικοῦ ἐπαγγέλματος, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως πολλὰ παρατηρεῖται καὶ μέχρι τῆς σήμερον, καὶ αὕτη δὲ αὕτη ἡ φυσιολογικὴ ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξέλιξις τῆς πορείας τοῦ τοκετοῦ, ἦσαν τὰ κυριώτατα αἷτια, δι' ἃ ἡ μαιευτικὴ ἔμεινεν ἐπὶ πλεῖστον χρόνον ἐν ταῖς νηπιακοῖς σπαργάνοις. Ἄλλως ὅμως, δὲν φαίνεται παράδοξον τὸ πῶς αἱ γυναῖκες ἐνεπιστεύθησαν εἰς ὁμοφύλους αὐταῖς τὰ τῶν ἰδιαιτέρων τῶ γυναικείῳ φύλῳ νόσων, πολλῶ δὲ μᾶλλον προκειμένου περὶ τοκετοῦ. Ἀληθῶς κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους ἐκείνους χρόνους, ὁ τοκετός οὐδὲν ἄλλο ἀπῆτει πλὴν τῆς παροχῆς πρὸς τὴν τίκτουσαν βοήθειας καὶ τῆς τομῆς τοῦ ὀμφαλίου λώρου. Αἱ δὲ δυστοκίαι, ἅς δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ἐπὶ τὸ πολὺ, δυσχερέστευτοι συνεπειᾶς τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ, ἦσαν πολλῶ σπανιώτεραι· καὶ ἔτι δὲ νῦν, ὅσῳ ἀπλούστερος καὶ φυσικώτερος ὁ βίος τῆς γυναικός, τόσῳ εὐκολώτερος καὶ ὁ τοκετός, τοῦθ' ὅπερ κατάδηλον γίνεται ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ καθ' ἕκαστον βίου τῶν ὑπὸ ἀρίστας ὑγιεινάς συνθήκας βιούντων λαῶν, παρ' οἷς αἱ γυναῖκες διακόπτουσι τὰς ἐργασίας αὐτῶν διαρκούσης τῆς οἰοῦσιν μόνον τοῦ ἐμβρύου διὰ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ἐπαναλαμβάνουσι δὲ ταῦτα εὐθὺς μετὰ τὸν τοκετόν. Τοιαῦτα παραδείγματα πλεῖστα παρὰ πλείστοις λαοῖς ἀνευρίσκωμεν, ἀποδεικνύοντα πασιφανῶς τὸ γεγονός τῆς σωτηρίας ἐπιδράσεως τοῦ κατάφυσιν βίου, ἐπὶ τὴν ἐν γένει τοῦ γυναικείου ὀργανισμοῦ ἀνάπτυξιν, ἧς τὴν κατὰ φύσιν πορείαν παρακολουθεῖ καὶ ὁ φυσιολογικός τοκετός.

Ἐπισκοποῦντες δὲ νῦν διὰ βραχείων τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαίων ἔθνων καὶ διατρέχοντες τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας συγγραφεῖς, εὐρίσκωμεν ὅτι ὁ μὲν Ὀμηρὸς ἀπαξ ποιεῖται μνείαν τοκετοῦ, τοῦ ὀκταμήνου τῆς συζύγου τοῦ Σθενέλου. Κατὰ τὸν ποιητὴν, ὁ γεννηθεὶς Εὐρυσθεὺς ἦν βιώσιμος, ἐξ οὗ ἀγόμενος ὁ Daremberg ἐν τῷ ἐξόχῳ περὶ τῆς παρ' Ὀμήρῳ ἱατρικῆς συγγράμματι αὐτοῦ, λέγει ὅτι ἐν ταῖς στίχοις τούτοις τοῦ ποιητοῦ ἀναφέρεται τὸ πρῶτον ἡ γνώμη ἡ ὀρίζουσα τοὺς ἑπτὰ μῆνας ὡς ὄριον τοῦ βιωσί-

μου τοῦ ἐμβρύου. Μετὰ δὲ τὸν Ὀμηρον εὕρηται τινα, ἀλλ' οὐχὶ πολλοῦ λόγου ἄξια, παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ κωμικοῖς ποιηταῖς ὡς καὶ τοῖς φιλοσόφοις, καὶ μετὰ τούτους ἔρχεται ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος ἰατρός, ὁ καὶ πατὴρ τῆς ἰατρικῆς δικαίως ἀποκληθεῖς, ὁ πολὺς Ἱπποκράτης, ὅστις εἶναι ὁ πρῶτος Ἕλλην ἰατρός ὁ περὶ Μαιευτικῆς καὶ Γυναικολογίας γράψας. Αἱ ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ γινῶμαι ἐπὶ αἰῶνας παρέμειναν ἰσχύουσαι, μόνον δὲ αἱ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους πρόοδοι τῆς ἐπιστήμης ἠδυνήθησαν νὰ ἀνατρέψωσι πολλὰ ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ γραφέντων.

Δὲν σκοποῦμεν ἐνταῦθα νὰ ἐπιχειρήσωμεν τὴν ἀνάλυσιν τῶν περὶ Μαιευτικῆς καὶ Γυναικολογίας ἔργων τοῦ Ἱπποκράτους, ἀπλῶς μόνον ἀναφέρομεν ὅτι ὁ Ἱπποκράτης εἰς τὰ δύο περὶ γυναικείων νόσων βιβλία αὐτοῦ ἀναφέρει περὶ ἐμμήνου ῥύσεως καὶ τῆς ἐπιβροῆς αὐτῆς ἐπὶ τῆς καθόλου ὑγείας, ὁμιλεῖ περὶ συλλήψεως καὶ δεικνύει ὡς κατὰλληλον πρὸς ταύτην ἐποχὴν τὴν ἀρχὴν ἢ τὸ τέλος τῆς ἐμμήνου καθάρσεως καὶ κατὰ προτίμησιν τὴν τελευταίαν ταύτην περίοδον, ἐκθέτει τὰς ἰδέας αὐτοῦ περὶ μητρορραγίας καὶ λευκορροίας, ἀναφέρει περὶ τῆς ἐπισχέσεως τῶν ἐμμήνων καὶ τῶν παρὰ φύσιν θέσεων τῆς μήτρας, πρὸς θεραπείαν τῶν ὑποκίων συμβουλεῖται θερμὰς καὶ ἀρωματικὰς ὑποκαύσεις, περὶ τῶν προπτώσεων τῆς μήτρας πρὸ τοῦ τοκετοῦ ἢ μετ' αὐτόν, περὶ τῆς σκιρτώσεως τοῦ τραχήλου τραχύτητος, τῆς μητρίτιδος, καὶ συμβουλεῖται ἐν περιπτώσει τελείας τῆς μήτρας προπτώσεως τὴν δι' ἀνασείσεως θεραπείαν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ δεικνύται ἔνθετος ταύτης πρόμαχος. Ἐν δὲ τῷ περὶ ἀφόρων βιβλίῳ αὐτοῦ ἀναφέρει ὡς αἰτίας-στειρώσεως τὴν λοξότητα τοῦ τῆς μήτρας στομίου, τὰς ἐλκώσεις ταύτης καὶ τὴν μὴ τελείαν τῆς μήτρας ὑπὸ τῆς ἐμμήνου καθάρσεως κένωσιν. Ἐν δὲ τῷ συντόμῳ περὶ παρθενίων βιβλίῳ ἀναφέρει περὶ τῶν διαταραχῶν τῆς ἐμμήνου καθάρσεως, καὶ ἐν τῷ περὶ γονῆς λέγει, ὅτι τὸ σπέρμα παράγεται ἐκ τῶν ὑγρῶν καὶ στερεῶν μορίων ὡς καὶ παντὸς τοῦ σώματος στοιχείου.

Πρῶτος ὁ Ἱπποκράτης ἠσχολήθη περὶ τὴν συγκριτικὴν ἐμβρυολογίαν καὶ ἐπὶ τῆς ἐπώσεως τῶν ὠῶν τῶν ὀρνίθων ἐνεργή-

σας τὰς μελέτας αὐτοῦ συνέκρινε τὴν ἔξοδον τοῦ ἔμβρυου πρὸς τὴν τοῦ ὀρνίθιου· λέγει δ' ὅτι ὅταν τὸ ἔμβρυον δὲν εὐρίσκει ἐν τῇ τῆς μητέρας τὴν ἀναγκαιοῦσαν αὐτῷ τροφὴν ῥήγνυσι τὰς μεμβράνας διὰ τῶν χειρῶν ὡς τὸ ὀρνίθιον ποιεῖ· τοῦτο ἐπὶ τοῦ κελύφους διὰ τοῦ ῥάμφους αὐτοῦ καὶ ἐξερχεται. Ἐν δὲ τοῖς περὶ ἑπταμήνου καὶ ὀκταμήνου βιβλίοις αὐτοῦ ἀναφέρει ὡς διάρκειαν τῆς κυήσεως τὰς 282 ἡμέρας καὶ ὅτι μετὰ τὸ πέρασ τοῦ ἔκτου μηνὸς τὰ ἔμβρυα εἰσὶ βιώσιμα, ἀλλ' ὅτι κατὰ τὸν ὄγδοον μῆνα θνήσκουσι, καθότι ὁ μὴν οὗτος εἶνε ἐποχὴ νόσων διὰ τε τὴν μητέρα καὶ τὸ ἔμβρυον, καὶ τέλος ὅτι αἱ πλείοσται ἐλπίδες ζωῆς ὑπάρχουσι κατὰ τὸν ἑννατον μῆνα. Ἐν δὲ τῷ περὶ ἐγκυατομῆς ἔμβρυου τέλος, περιγράφει τὴν ἔμβρυοτομίαν καὶ τὴν κεφαλοτριψίαν ὡς καὶ τὴν ἀποθεραπείαν αὐτῶν, θεωρεῖ τὴν ἔξοδον τῆς χειρὸς ὡς σημεῖον θανάτου διὰ τὸ ἔμβρυον καὶ ἐπὶ τῆς ἐπισχέσεως τοῦ πλακοῦντος συμβουλεύει τὴν ἐπὶ τοῦ ὀμφαλίου λώρου πρόσδεσιν σώματός τινος βαρέος, ἵνα διὰ τοῦ βάρους αὐτοῦ ἐξέλθῃ ὁ ἀπομείνας πλακοῦς. Τοιαῦτα ἐν συντόμῳ λίαν σκιαγραφία τὰ περὶ Μαιευτικῆς καὶ Γυναικολογίας περιεχόμενα ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ Ἰπποκράτους, ἅτινα ἀπλῶς ἐνταῦθα ἐκθέτομεν, μὴ δυνάμενοι ἐπὶ πλείονα εἰς αὐτὰ νὰ ἐνδιατρίψωμεν χρόνον.

Μετὰ τὸν Ἰπποκράτην ἕτερος μέγας ἰατρός ἀναφαίνεται ὁ Ρωμαῖος Κέλσος, περιγράφας τὰ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν νεκρῶν ἔμβρυων ἐκ τῆς μητέρας διὰ τῶν ἀγκίστρων, πρὸς δὲ τὰ τοῦ ἐπὶ πόδας μετασχηματισμοῦ, συμβουλεύων ὅμως τοῦτον μόνον ἐπὶ νεκρῶν ἔμβρυων.

Ἄλλος, ἐξαιρετὸν θέσιν ἐν τῇ Μαιευτικῇ κατέχων, εἶναι ὁ Σορανός, περιγράφας τὰ ἐπὶ κεφαλὴν σχήματα ὡς καὶ τὰ ἐγκάρσια· ἐν τῷ κεφαλαίῳ αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ «ἐπιμέλεια δυστοκίας», συμβουλεύει τὴν διὰ τοῦ μετασχηματισμοῦ ἀλλαγὴν τῶν παρὰ φύσιν σχημάτων, περιγράφει δὲ τοὺς καταλλήλους χειρισμοὺς ἐπὶ προπτώσεως τῶν χειρῶν ἢ ποδῶν. Τὰς δυστοκίας διακρίει εἰς τὰς ἐκ τῆς μητρὸς ἐν γένει, τοῦ ἔμβρυου καὶ τῶν

γεννητικῶν ὀργάνων, πρὸς διάγνωσιν τῶν ὁποίων ἐποιεῖτο χρῆσιν τοῦ ὀνομαζομένου διόπτρου.

Μετὰ δὲ τοῦτον ὁ Μοσχίων συνέγραψε τὸ περὶ γυναικείων παθῶν σύγγραμμα αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἐξετάζει τὰ περὶ φύσεως καὶ θέσεως τῆς μήτρας, περὶ τῶν πρὸς τὴν ἐπίτοκον καὶ νεογνὸν φροντίδων, περὶ ἀπολινώσεως τοῦ ὀμφαλίου λώρου, ὀδοντοφυΐας, ἐπιλοχιῶν νόσων, ἐκτοπίσεων τῆς μήτρας καὶ τέλῃς περὶ δυστοκιῶν.

Ὁ Γαληνὸς δὲ ἐλάχιστα προσέθηκε εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Ἱπποκράτους περὶ Μαιευτικῆς καὶ Γυναικολογίας γραφέντα ἐν πολλοῖς κεφαλαίοις πραγματεύεται περὶ Μαιευτικῆς, οὐδόλως ἀφιστάμενος τῶν ὑπὸ τοῦ Ἱπποκράτους γραφέντων περὶ φυσιολογικοῦ τοκετοῦ οὐδένα ποιεῖται λόγον, ἐξ οὗ ἐξάγεται ὅτι ὁ Γαληνὸς ἐπ' ἐλάχιστον ἐπέδωθη εἰς τὴν πρακτικὴν τῆς μαιευτικῆς ἐξάσκησιν.

Ἀναφαίνονται εἶτα ὁ Ὀρειθάσιος καὶ ὁ Ἀέτιος συλλέξαντες ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν πᾶν τὸ ἄξιον λόγου ἐκ τῶν ἔργων τῶν πρὸ αὐτῶν, τέλος δὲ Παῦλος ὁ Αἰγινήτης, ὁ εὐρεῖαν πρακτικὴν πείραν τοῦ μαιευτικοῦ ἐπαγγέλματος κατέχων. Ἐρχεται εἶτα ἡ ἐποχὴ τῆς Ἀραβικῆς Σχολῆς.

Ἐκ τῶν εἰς τὴν σχολὴν ταύτην ἀνηκόντων συγγραφέων, πλὴν τοῦ Ἀβικένα καὶ τοῦ Ἀλβουκασίς, οὐδεὶς ἔγραψεν ἄξιον τι λόγου περὶ Μαιευτικῆς. Κατὰ τὴν ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας ἀκμὴν τῆς σχολῆς ταύτης ἡ Μαιευτικὴ ἐλάχιστας ἐποιήσατο προόδους, αἱ αὐταὶ δὲ πλάνας καὶ δοξασίαι τῶν προτέρων χρόνων, ἦσαν ὑπὸ πάντων παραδεκταί. Καίτοι δὲ ἀναφαίνονται τῆδε κάκεισε σημεία τινὰ τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω ἐπιδόσεως, ὡς ἡ διάνοιξις τῆς ἠθικῆς συμφύσεως καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀμέσου ἐξαγωγῆς τῶν νεφρῶν ἐμβρύων, οὐδεὶς ὅμως λόγος γίνεται περὶ φυσιολογικοῦ τοκετοῦ, ἅτε τῶν ἰατρῶν μόνον ἐπὶ ἀνωμάτων περιπτώσεων λαμβανόντων μέρος εἰς τοὺς τοκετούς. Ἐπίσης δὲ περὶ ἀνατομίας καὶ στενωμάτων πύλου οὐδεμίᾳ γίνεται μνεία· μόνος ὁ Ἀβικένας ἀφιερῶσι σελίδας τινὰς εἰς τὰ περὶ φυσιολογικοῦ τοκετοῦ καὶ τοιοῦτον ὀνομάζει ἐκεῖνον, καθ' ὃν ἡ ἐμβρυακὴ κεφαλὴ εὐρίσκειται εἰς τὸ στόμιον τῆς μήτρας, τῶν ἄνω ἄκρων ἐκτεινομένων κατὰ μῆκος τοῦ σώ-

ματος. Πᾶν ἄλλο σχῆμα θεωρεῖ παρά φύσιν· ἐν γένει δ' ὁ Ἀθικέννας ἐπόμενος εἰς τοὺς πρὸ αὐτοῦ, διακρίνει τρία εἶδη τοκετῶν, τοὺς φυσιολογικούς, τοὺς δυσχερεῖς καὶ τοὺς κοπιώδεις.

Μετὰ δὲ τοὺς Ἀραβας ἐπέρχεται ἀπὸ τοῦ IB' μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ IC' αἰῶνος περίοδος τῆς Μαιευτικῆς καὶ Γυναικολογίας, καθ' ἣν οὐχὶ μόνον δὲν προέβησαν αὐταὶ ἐπὶ τὰ πρόσω, ἀλλὰ πλεῖστοι γινώμι καὶ δοξασίαι τῶν προγενεστέρων παρέμειναν ἄγνωστοι ἕνεκεν τῆς ἐλαχίστης διαδόσεως τῶν ἔργων τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀραβῶν ἰατρῶν. Ἡ μεγάλη τῆς ἐκκλησίας δύναμις, ἧς ἕνεκα ὁ κληρὸς ἀπερρόφα ἐν ἑαυτῷ πᾶν τὸ ἐπιστητόν, ἐγένετο αἰτία ὅπως καὶ πᾶσαι αἱ ἰατρικαὶ γνώσεις περιέλθωσιν εἰς τοὺς ἱερεῖς καὶ μοναχοὺς. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ θρησκευτικὸς αὐτῶν χαρακτήρ ἐκόλυε τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐλαχίστης αἱματηρῆς ἐγχειρήσεως, ἡ μὲν χειρουργικὴ ἐξησκείτο ὑπὸ τῶν κουρέων, ἡ δὲ μαιευτικὴ ἔμεινεν ἔρμαιον γυναιῶν ἀπαιδευτῶν, μεταδιδόντων ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν τὰς ὀλίγας αὐτῶν γνώσεις. Ἄλλ' αἱ κατὰ τὸν IB' αἰῶνα ἰδρυθεῖσαι πανεπιστημιακαὶ σχολαὶ ἀνεζωπύρωσαν κατὰ τι τὸν ζῆλον τῶν περὶ τὰς ἐπιστήμας ἀσχολουμένων, ἄνδρες δὲ σοφοὶ ἤρχισαν ἐπιιδύμενοι εἰς ἐπιστημονικὰς μελέτας. Οὕτως ἀνεφάνησαν ἄνδρες ἄφ' ἑνὸς μὲν ἐν τῇ Ἰταλικῇ χερσονήσῳ ἐκ τῆς σχολῆς τοῦ Σαλέρνου ἀφορμηθέντες, πρὸς δὲ ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ Gadestin, καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἐν μὲν Παρισίοις ὁ Albert de Grand, ἐν δὲ Montpellier ὁ Cordón. Ἄλλὰ πάντες οὗτοι, προκατελημμένοι ὑπὸ τῶν μελετῶν τῶν προκατόχων, εἰσῆγαγον εἰς τὰ ἔργα αὐτῶν τὰς ἀρχαίας δοξασίας καὶ ἐπανέλαβον τὰς ὑπ' αὐτῶν διαδεδομένας πλάνας. Συνέτεινε δὲ εἰς τὴν κατὰ παράδοσιν ἐξάσκησιν τῆς Μαιευτικῆς, ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ, ἡ ὑπὸ μαιῶν μόνων ἐξάσκησις τοῦ μαιευτικοῦ ἐπαγγέλματος. Αἱ μαιῖαι, ἀνήκουσαι εἰς τὰ κατώτατα τῆς κοινωνίας στρώματα, στερούμεναι δὲ πάσης παιδείσεως καὶ ἀγνοοῦσαι ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ αὐτὴν τὴν γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν, ἔχουσαι δὲ περὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἐπαγγέλματος γνώσεις ἀσαφεῖς καὶ συγκεχυμένας, ἐρίνοντο πολυλάκις πρόξεναι κακῶν ἕνεκα τῆς κακῆς χρήσεως, ἣν ἐποιούντο

τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν. Ταῦτα δὲ πάντα κατέστησαν ἔκτοτε ἐν Παρισίοις αἰσθητὴν τὴν ἀνάγκην ἰδιαιτέρων διαταξέων, διαρρυθμιζουσῶν τὰ κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ Μαιευτικοῦ ἔργου, ἐπὶ-νεγκον δὲ καὶ τὴν εἰς διαφόρους ποινὰς καταδίχην μακίων ἀσυνειδήτως παρὰ τὰ νενομισμένα ἐργαζομένων.

Ἄλλ' ἡ κατάστασις, ἐν ἣ εὐρίσκετο ἡ Μαιευτικὴ μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΓ' αἰῶνος δὲν ἤδυνάτο νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ μακρόν· ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἐκείνου ἄνδρες σοφοὶ καὶ ὑπὸ τοῦ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρωτος διακλιόμενοι ἀνέλαβον τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ, ἐργασθέντες ὑπὲρ παντὸς ζητήματος ἀφορῶντος εἰς τὴν Μαιευτικὴν, ἣτις τότε ἤρξατο λαμβάνουσα τὴν ἀνήκουσαν αὐτῇ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ περιωπῆν, καὶ συγχρόνως ἀνυψουμένη ἐκ τῆς καταπτώσεως εἰς ἣν μέχρι τοῦ ΙΓ' αἰῶνος ἦν ἐγκαταλειμμένη.

Διὰ τῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δημοσιευθείσης μαιευτικῆς τοῦ Rhodion ὠρίσθη, ὅτι τὸ ἐν τῇ μήτρᾳ ἔμβρυον ἔχει τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην πρὸς τὸν θώρακα καὶ ὅτι τὰ ἄνω ἄκρα εὐρίσκονται σταυροειδῶς μεταξὺ κεφαλῆς καὶ γονάτων, τῶν τελευταίων τούτων φερομένων πρὸς τὸν θώρακα. Τὸ τέρας τῆς κνήσεως ὠρίσθη μὲν ὁ ἕννατος μῆν, δὲν ἠδυνήθη ὅμως ὁ Rhodion καὶ νὰ ἀποστῇ τῆς ἰδέας, ὅτι ὁ κατὰ τὸν ὄγδον μῆνα τοκετὸς ἐπιφέρει τὸν θάνατον. Ἐπιστημονικὴ τις ἐπίσης κίνησις παρετηρήθη διὰ τῶν τότε δημοσιευθέντων χειρογράφων τῶν ἀπὸ τῆς Σχολῆς Σαλέρνου χρονολογούμενων, ὡς καὶ διὰ τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἀκμασάντων χειρουργῶν Paré καὶ Grillemeau, ὧν ὁ τελευταῖος πλὴν τῆς Μαιευτικῆς ἦν ἐξέδωκε, πρῶτος ἀνεγνώρισε τὴν ἀνάγκην τῆς ἀμέσου ἀποπερατώσεως τοῦ τοκετοῦ ἐπὶ βαρείας αἱμορραγίας. Πλεῖστοι ἄλλοι ἤρξαντο συγχρόνως περὶ τὴν μαιευτικὴν ἐνασχολούμενοι, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν πολλῶν τῶν κατὰ τὸν ΙΓ' καὶ ΙΖ' αἰῶνα ἐν Γαλλίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ, ἐκδοθέντων ἔργων, ὧν ἡ ἀπλὴ ἀπαρίθμησις ἐπὶ πολὺ ἤθελεν ἀπασχολῆσαι ἡμᾶς. Διὰ τούτων δὲ πάντων ἡ εἰς τὰς μαίας ἀνατιθεμένη Μαιευτικὴ ἤρξατο μεταβιβαζομένη εἰς τὰς χεῖρας τῶν χει-

ρουργών, έπαυσε δὲ καὶ τὸ μονοπώλιον τῶν μαιῶν πρὸς μέγα ὄφελος τῆς τε ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀνθρωπότητος.

Κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα εὐρίσκομεν τὸν **Mauriceau** ἐκθέσαντα τὰ κωλύματα τὰ τὸν τοκετὸν ἐπιβραδύνοντα καὶ ἐπιβάλλοντα τὴν ἐπέμβασιν τῆς τέχνης, τὸν **Portal** διακηρύττοντα ὅτι τὸ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὡς κακῆς προγνώσεως θεωρούμενον ἐπὶ πρόσωπον σχῆμα, δὲν εἶναι τόσον ἐπικίνδυνον, πρὸς τούτοις δὲ ὅτι ἀντὶ τῆς ἐπιδιωκομένης κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας κάμψεως τῆς κεφαλῆς διὰ δυσχερῶν καὶ ἐπιβλαβῶν χειρισμῶν ἢ τοῦ μετασχηματισμοῦ, προτιμωτέραν θεωρεῖ τὴν ἀνάθεσιν εἰς τὴν φύσιν τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ τοκετοῦ, ἀναγνωρίσαντα δὲ τέλος τὰς παρὰ φύσιν προσφύσεις τοῦ πλακοῦντος. Σημειωτέα μετὰ τούτους καὶ ἄλλοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἔξοχον θέσιν κατέχουσιν ὁ **Peu** ἐν Γαλλίᾳ, ὁ **Slevogt** καθηγητῆς ἐν Ἰένῃ, εἶτα δὲ ὁ **Dionis** καὶ ὁ **De La Motte** ὁ τελευταῖος οὗτος, πρῶτος κατέδειξεν ὡς αἰτίαν τοκετῶν τινῶν ἐπὶ πολὺ παρατεινομένων τὴν προεξοχὴν τῶν τελευταίων ὀσφυακῶν σπονδύλων· αὐτὸς οὗτος ἐπίσης διὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ πολλὰς ὠφελείας παρέσχεν ἐφ' ἱκανοὺς μετὰ ταῦτα ἐνιαυτούς. Εἰς τὸν **De La Motte** ἀνήκει ἡ δόξα, ὅτι μεταξὺ τῶν πρώτων ἔστρεψε τὴν προσοχὴν τῶν ἐπιστημόνων καὶ πρὸς τὴν γυναικολογίαν, φημίζεται δὲ πρὸς τούτοις ὅτι καίπερ ἐξήσκει πρακτικῶς τὴν Μαιευτικὴν ἐπὶ πλεόντων 30 ἐτῶν, ἀπαξ μόνον ἠναγκάσθη καθ' ὅλον τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα, νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ ἄγκιστρον.

Κατὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἰδρύθη ἐν Στρασβούργῳ σχολὴ πρὸς τελειότεραν τῶν μαιῶν ἐκπαίδευσιν, διέπρεψαν δὲ συγχρόνως ὁ **Darke** ἐν Ἀγγλίᾳ, **Puzos** ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἐν Γερμανίᾳ οἱ **Vater**, **Oth**, **Schuring**, ὅστις περὶ τὴν γυναικολογίαν ἰδίως ἀσχοληθεὶς ἐξέδωκε περὶ αὐτῆς συγγράμματα φέροντα τὸν τίτλον, **Παρθενολογία**, **Γυναικολογία**, **Ἐμβρυολογία** καὶ **Συλληψολογία**. Περὶ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος ἀναφαίνεται ὁ **Levret**, ὁ διασημότερος τῶν γάλλων μαιευτῶν τοῦ αἰῶνος ἐκείνου. Πρακτικὸς πεπειραμένος, νοῦς ἐφευρετικὸς, ἐχθρὸς τῶν θεωριῶν

καὶ πρόμαχος τῶν κλινικῶν παρατηρήσεων ὧν ὁ Levret κατέλει-
πεν εἰς ἀπάσας τὰς δι' αὐτοῦ γενομένας ἐπινοήσεις, δείγματα τῶν
ἐξόχων αὐτοῦ προτερημάτων, τὰ νῦν δὲ εἰσέτι μετ' ὠφελείας
δύναται τις νὰ συμβουλευῆται τὰ συγγράμματα αὐτοῦ.

Ὡς γνωστὸν ὁ ἐμβρουλικός, ἐπινοηθεὶς ὑπὸ τοῦ Chamberlen
κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα, παρέμεινεν ἐπὶ πολλοὺς μετὰ ταῦτα χρό-
νους ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῆς οἰκογενείας Chamberlen.
Ἐτήρουν δὲ οἱ κάτοχοι τοῦ ἐμβρουλικῆς μεγάλην περὶ αὐτοῦ μυ-
στικότητα, διακηρύττοντες ὅτι κατέχουσιν ἐργαλεῖον πρὸς τα-
χεῖαν διεξαγωγὴν δυσχερῶν τοκετῶν ἀλλ' ἀρνούμενοι τὴν εἰς τοὺς
λοιποὺς ἰατροὺς παράδοσιν τοῦ ἐργαλείου τούτου ἦν δὲ ὁ ἐμβρου-
λικός οὗτος, ὡς ἐγνώσθη μετὰ ταῦτα κατὰ τὴν κατεδάφισιν τῆς
οἰκίας τοῦ Chamberlen, ὁ μετὰ μιᾶς κυρτότητος τῆς κεφαλικῆς
ἐμβρουλικός. Ἀλλ' ὁ Levret μετὰ ταῦτα, κατὰ τὰ μέσα τοῦ
ΙΗ' αἰῶνος εἰσήγαγε τὴν πυελικὴν κυρτότητα εἰς τὸ σωτήριον
τοῦτο μαιευτικὸν ἐργαλεῖον, παρῆλθε δὲ εἰς καὶ πλέον αἰὼν μέχρις
οὗ ὁ Tarnier τελειοποίησεν τὸν ἐμβρουλικὸν καὶ προσθήσῃ καὶ
τρίτην κυρτότητα, τὴν περιναϊκὴν.

Ἡ περίοδος, καθ' ἣν ὁ Levret ἔζη ἦν λίαν γόνιμος, πρὸς ἀνά-
πτυξιν τῆς μαιευτικῆς, πλεῖστα δὲ συγγράμματα ποικίλης ὕλης
ἐξεδόθησαν, συγχρόνως δὲ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰατρῶν τῶν ἐξασκούν-
των αὐτὴν σημαντικῶς ηὔξηθη. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὰ
μαιευτικὰ βιβλία ἐπολλαπλασιάσθησαν, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν
ἔργων ἐκείνων ἦσαν μικροῦ λόγου ἄξια. Οὐχ ἤττον ἀνεφάνησαν
ἄνδρες ἐπωφελῶς ἐργασθέντες, καὶ μεταξὺ τούτων συγκαταλέ-
γονται ὁ Petit ἐν Γαλλίᾳ ὁ Roederer ἐν Γερμανίᾳ, οἱ Pugh,
Burton, Clarke ἐν Ἀγγλίᾳ, πρὸ τούτων δὲ ὁ Smellie, οὗτινος
τὸ σύγγραμμα περὶ πρακτικῆς καὶ θεωρητικῆς μαιευτικῆς μετε-
φράσθη εἰς πάσας σχεδὸν τὰς γλώσσας. Ἐν Ἰταλίᾳ ἐπίσης τῷ
1728 ἰδρύθη κλινικὴ πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν μαθητῶν, ὡσαύτως δὲ
μετ' οὐ πολὺ ὠρίσθησαν ἔδραι Μαιευτικῆς ἐν τοῖς Πανεπιστη-
μίοις τῆς Βενετίας καὶ Βονωνίας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὡσαύ-
τως ἐστράφη ἡ προσοχὴ τῶν μαιευτῶν καὶ πρὸς τὴν καισαρικὴν

τομήν, ἣτις εἰς ἀχρησίαν περιπεσοῦσα διὰ τοῦ **Paré**, ὑπὸ δὲ τοῦ **Guillemeau** θεωρουμένη ὡς μέσον χειρουργικὸν σπανιώτατα ἐπιτυχάνον, ἤρξατο κατὰ τὰ τέλη τοῦ **III'** αἰῶνος ἐπὶ τοσοῦτον διακιδωμένη, ὥστε ἐξετελεῖτο μετὰ μεγάλης ἐπιπολαιότητος ἐν αἰς παριστάσεσι μάλιστα δὲ ἦτο ἀπολύτως ἐνδοδεξιγμένη· ἀλλ' ἡ ἐποχὴ αὕτη τῆς καταχρήσεως τῆς καισαρικῆς τομῆς δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ, ἐτέρα ἐγχείρησις ἀντεκατέστησε ταύτην ἢ συμφυσιοτομία, ἣτις ὅμως μετὰ τινα χρόνον, πολλάκις ἐκτελεσθεῖσα, ἐγκατελείφθη καὶ αὕτη, ἐπανῆλθε δὲ πάλιν τὸ κύρος τῆς καισαρικῆς τομῆς.

Ἐν συνόψει δὲ παρατηροῦντες δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι μέχρι τέλους σχεδὸν τοῦ **III'** αἰῶνος ἀνετρέπη μὲν τὸ τέως ἀδιαφιλονέικητον κύρος πολλῶν σφαλερῶν δοξασιῶν καὶ θεωριῶν μαιευτικῶν, βάσεις τινες σταθεραὶ εἰσῆχθησαν, ἐργαλεῖα μαιευτικὰ ἐπενοήθησαν, ἀλλὰ μικραὶ ἄλλως τε ὑπῆρξαν αἱ πρόοδοι τῆς ἐπιστήμης ὡς πρὸς τὴν ἐξήγησιν τῶν φυσιολογικῶν τοῦ τοκετοῦ φαινομένων. Καὶ τοῦτο ὅμως μετ' οὐ πολὺ κατορθώθη διὰ τοῦ **Solayrés**, ὅστις, κατὰ τὰ τέλη τοῦ **III'** αἰῶνος ζῶν, εἰργάσθη πρὸς ἀκριβῆ γνῶσιν τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ τοκετοῦ, καταδείξας συγχρόνως διὰ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ ποῖα τὰ κατὰ τὸν τοκετὸν κωλύματα καὶ ποῖα τὰ πρὸς ὑπερνίκησιν τούτων μέσα. Ὁ **Solayrés** δικριεῖ τοὺς τοκετοὺς εἰς τοὺς διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς φύσεως περατούμενους, εἰς τοὺς μὴ ἐκτελουμένους ἄνευ χειρισμῶν τοῦ μαιευτῆρος καὶ εἰς τοὺς ἀπαιτοῦντας πρὸς ἕξοδον τοῦ ἐμβρύου τὴν χρῆσιν μαιευτικῶν ὀργάνων, τῆ βοήθειαν τῶν συστολῶν τῆς μήτρας ἢ ἄνευ αὐτῶν. Τὰ τρία εἶδη ταῦτα διαιρεῖ εἰς διαφόρους τάξεις καὶ ταύτας πάλιν εἰς ἐτέρας ὑποδιαίρεσεις, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν, πλὴν τῶν ἀνατομικῶν λεπτομερειῶν, τὸν μηχανισμόν καὶ τὴν μεθοδικὴν σειρὰν τῶν ἀποτελούντων τοὺς τοκετοὺς φαινομένων, καὶ παρακολουθῶν βῆμα πρὸς βῆμα τὴν φύσιν. Ἡ διαίρεσις αὕτη ἢ καὶ ἀναλυτικὴ ἀποκληθεῖσα, εὔρε πολλοὺς τοὺς ὑποστηρικτάς, μεταξύ δὲ τούτων καὶ τὸν **Baudelocque**, ὅστις ἐγκαταλείψας τὰ διδάγματα τοῦ **Smellie** καὶ τοῦ **Levret**, ἐμελέτησε

τά του μηχανισμού του τοκετού, διετύπωσεν ὀρθότερον τὰς διαφορούς κινήσεις τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ σώματος τοῦ ἐμβρύου καὶ ἐπινοήσας τὸ πυελόμετρον, ὤρισεν ἀσφαλῶς τὰς διαφορούς τῆς πυέλου διαμέτρους. Ἀναφαίνονται μετὰ τούτου ὁ **Gardien**, ἐπὶ πολὺ τροποποιήσας τὰ ἐπὶ κορμὸν καὶ πρόσωπον σχήματα, ὁ **Capuron**, προτείνας νέαν τῶν σχημάτων καὶ θέσεων διαίρεσιν, ἡ **Mme Lachapelle**, ἥτις ἐκ τῶν 94 σχημάτων τοῦ **Baudelocque** ἀπέριψεν 72 καὶ ἀπέδειξε πρακτικῶς τὸ δυνατόν τῆς αὐτομάτου ἐκτελέσεως τοῦ τοκετοῦ εἰς τὸ ἐπὶ ὤμων σχῆμα. Ἐν Γερμανίᾳ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 10^{ου} αἰῶνος, εὐρίσκομεν τὸν **Noegelé**, ὅστις ἐπὶ ἰκανὸν χρόνον ἐκυριάρχει πάντων τῶν ἐν Γερμανίᾳ μαιευτῶν· οὗτος διήρσε τὰ φυσιολογικὰ τοῦ τοκετοῦ φαινόμενα εἰς πέντε περιόδους, ἀνεγνώρισε τοῦ φυσιολογικοῦ τοκετοῦ τέσσαρα κυρίως σχήματα, τὸ ἐπὶ κρανίον, ἐπὶ πρόσωπον, ἐπὶ τὰ ἰσχία καὶ τοὺς πόδας. Ἐπιθυμῶν δὲ ὅπως ἀσφαλέστερον ὄρισῃ τὰ τοῦ μηχανισμού τοῦ τοκετοῦ, ἔσχε τὴν ὑπομονήν, ὅπως παραμείνῃ ἐπὶ 6 ὥρας ἔχων τὸν δάκτυλον ἐντὸς τοῦ κολεοῦ ἐπιτόκου γυναικός, καὶ ἀντελήφθη οὕτω τῆς κινήσεως, δι' ἧς εἰς τὰς ὀπίσθιας ἰνιακὰς θέσεις φέρεται τὸ ἰνίον ὑπὸ τὴν ἠθικὴν σύμφυσιν.

Ἡ σχολὴ τοῦ **Noegelé** παρήγαγε πολλοὺς μαιευτῆρας, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίθησαν οἱ **Weiss, Holtz, Scanzoni**. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐφάμιλλος τοῦ **Noegelé** ἦν ὁ **Simpson**, πρῶτος ἐφαρμόσας τὴν ἀναισθησίαν κατὰ τοὺς τοκετούς, ἐν δὲ Γαλλίᾳ ὁ **Dubois**, ὅστις ὢν ἀκόχος μεγίστης ἐπιστημονικῆς ἀξίας καὶ εὐρείας πρακτικῆς ἀσκήσεως πλείστας νέας ἀρχὰς εἰσήγαγεν εἰς τὴν Μαιευτικὴν. Ὁ **Dubois** ἀπέδειξεν ὅτι ἡ κεφαλικὴ στροφὴ παράγεται διὰ τῆς ἀντιστάσεως τῶν ἐπιπέδων τῆς πυέλου καὶ τοῦ περιναίου, διὰ δὲ τοῦ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπεμτάσεως κατὰ τὰς διαφορούς στενώσεις τῆς πυέλου ἔργου αὐτοῦ, ἐνεκαίνισθη ἡ ἐγχείρησις τοῦ τεχνητοῦ προώρου τοκετοῦ, ἐγχείρησις μεγίστης χρησιμότητος κατὰ τὰς στενώσεις τῆς πυέλου. Πλὴν τούτων καὶ ἄλλα ἔργα ἐξόχου ἀξίας ἐδημοσίευσεν ὁ **Dubois**, παρ' αὐτοῦ δὲ ἐκιδάχθησαν καὶ οἱ μεταγενέστεροι ἐξοχοὶ μαιευτῆρες **Gazeaux**,

Jacquemier, Depaul, Pazot, Tarnier, ὧν οἱ δύο τελευταῖοι μετὰ τοῦ Budin καὶ Pinard, εἰσὶ τανῦν ἐν Γαλλίᾳ οἱ διοσημότεροι τῶν συγχρόνων μαιευτῶν. Τὰ ἔργα τοῦ Depaul, ὅστις ἅπαντα τὸν βίον αὐτοῦ ἀφιέρωσεν εἰς μαιευτικὰς καὶ γυναικολογικὰς σπουδὰς, εἰσὶ πλείστου λόγου ἄξια· σημειοῦμεν μεταξύ τούτων τὰ περὶ μαιευτικῆς ἀκροάσεως, τὰ περὶ τῶν ἐν νεκροφανεῖα νεογνῶν, τὰ κλινικὰ αὐτοῦ μαθήματα, ὡς καὶ τὸ μαιευτικὸν περιοδικὸν « Ἀρχεῖα τοκολογίας », οὔτινας ἦν ὁ ἰδρυτής. Ὁ δὲ Pazot ἐν τῷ πασιγνώστῳ αὐτοῦ συγγράμματι μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν σαφηνείας πραγματεύεται πλεῖστα ζητήματα τῆς μαιευτικῆς καὶ γυναικολογίας.

Ὁ Tarnier μετὰ τοῦτον κατανοήσας τὰ ἐλαττώματα τοῦ κυρτοῦ ἐμβρυουλκοῦ τοῦ Levret, ἐπενόησε τὸν ἐμβρυουλκὸν αὐτοῦ, τὸν ἐκτός τῶν δύο κυρτοτήτων, τῆς κεφαλικῆς τοῦ Chamberlen καὶ τῆς πυελικῆς τοῦ Levret, ἐνέχοντα καὶ τρίτην τὴν περιναϊκὴν. Διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Tarnier προσθεθείσης περιναϊκῆς κυρτότητος, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἢ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐμβρυουλκοῦ ἔλξις τελεῖται κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἄξονος τῆς πυέλου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἢ κεφαλὴ τοῦ ἐμβρύου δὲν δεσμεύεται ὡς διὰ τοῦ ἐμβρυουλκοῦ τοῦ Levret, ἀλλὰ δύναται νὰ διαγράψῃ κινήσεις τινάς. Εἰς τὸ ἐνώπιον τῆς Ἀκαδημίας ἀναγνωσθὲν ὑπόμνημα αὐτοῦ ὁ Tarnier, ἀποδείξας μαθηματικῶς διὰ τοῦ θεωρήματος τοῦ παραλληλογράμμου τῶν δυνάμεων, ὅτι μέρος μόνον τῆς πρὸς ἔλξιν καταναλισκομένης δυνάμεως πρὸς ἐνέργειαν τοῦ ἐμβρυουλκοῦ τοῦ Levret ἐνεργεῖ ἐπωφελῶς, ἢ δὲ ὑπόλοιπος πρὸς ἔλξιν δύναμις ἐπιφέρει βλάβην ἀντὶ ὠφελείας, ἐπέδειξε τὸν ἐμβρυουλκὸν αὐτοῦ, ὅστις ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ κυρίως ἐμβρυουλκοῦ καὶ τῶν βραχιόνων τῆς ἔλξεως, δι' ὧν αὕτη τελεῖται κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἄξονος τῆς πυέλου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἢ πρὸς ταύτην καταβαλλομένη δύναμις εἶναι μικροτέρα τῆς πρὸς ἐνέργειαν τοῦ ἐμβρυουλκοῦ τοῦ Levret.

Πολλὰ ἐγράφησαν κατὰ τοῦ ἐμβρυουλκοῦ τοῦ Tarnier ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπινοήσεως αὐτοῦ· μεθ' ὅλα ὅμως ταῦτα ἢ διά-

δοσις, ἦν τὸ ὄργανον τοῦτο ἔλαβεν εἶναι μερίστη τανῦν· ἀπομένει δὲ εἰς τὸν **Tarnier** ἡ δόξα ὅτι διὰ τοῦ ἐμβρυολογοῦ αὐτοῦ κατέστησε κοινὴν τὴν χρῆσιν ὄργανου διὰ μὲν τὸν ἰατρὸν εὐχεροῦς διὰ δὲ τὴν μητέρα καὶ τὸ ἐμβρυον ἀκινδύνου, ἐν αἷς περιπτώσεσιν ἢ φύσις ἀδυνατεῖ· νὰ ἐκτελέσῃ ἀφ' ἑαυτῆς τὸν τοκετόν. Οὐχὶ δὲ μόνον διὰ τοῦ ἐμβρυολογοῦ αὐτοῦ ἐτελειοποίησεν ὁ **Tarnier** τὸ χειρουργικὸν τῆς μαιευτικῆς τμημα, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ βασιοθρύπτου, τοῦ λίαν χρήσιμου μαιευτικοῦ τούτου ἐργαλείου. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς κατὰ τὸ 1829 ὁ **Baudelocque** ἐπενόησε τὸν κεφαλοθρύπτῃν πλείσται ἐγένοντο ἀπόπειραι πρὸς τελειοποίησιν τῶν ὀργάνων τῆς θρύψεως τῆς τοῦ ἐμβρύου κεφαλῆς, ἐφ' ὅσον αὕτη ἐπέφερε κώλυμα εἰς τὸν τοκετόν. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀποπειρῶν τούτων ἦτο ἡ ἐπινοήσις πλείστων ὀργάνων, δι' ὧν ὅμως οἱ ὄροι τῆς κεφαλοθρυψίας δὲν μετεβλήθησαν ἐπὶ πολὺ· ἀλλ' ὁ **Tarnier** συνεπλήρωσε τὸ 1883 τὸ ὑπάρχον ἐν τῷ μαιευτικῷ ἐγχολπίῳ κενὸν διὰ τῆς ἐπινοήσεως τοῦ βασιοθρύπτου αὐτοῦ τοῦ ἐκ τριῶν βραχιόνων συνισταμένου· ἐκ τῶν βραχιόνων τούτων ὁ μὲν μέσος ἐνεργεῖ ὡς τρύπανον, οἱ δὲ δύο ἕτεροι μετὰ τὴν διάτρησιν τῆς κεφαλῆς, τοῦ τρυπάνου πάντοτε μένοντος ἐντὸς τῆς κεφαλῆς, συσφίγγουσι κατεῖτα διὰ τῶν ἀπαιτουμένων ἔλξεων ἐξάγουσι ταύτην. Ὁ βασιοθρύπτῃς ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας, τὰς δὲ ἔκτοτε γενομένας ἐφαρμογὰς αὐτοῦ ἐπεσφράγισε πλήρης ἐπιτυχία· τὸ ὄργανον ἐν γένει δὲν ἔχει βάρος μέγα, ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ ἀναλόγως εἶναι εὐκόλος, πρὸς τούτοις δὲ ἡ κεφαλὴ μετὰ τὴν διάτρησιν αὐτῆς συλλαμβάνεται οὕτω πῶς διὰ τῶν δύο ἐτέρων βραχιόνων, ὥστε οὐδέποτε διαφεύγει, τανῦν δὲ τὸ ὄργανον ἀντεκατέστησεν ἐντελῶς τὸν κεφαλοθρύπτῃν. Διὰ τοῦ ἐμβρυολογοῦ αὐτοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ διὰ τοῦ βασιοθρύπτου ἀφ' ἑτέρου, ὁ **Tarnier** ἐτελειοποίησεν ἀρκούντως τὴν μαιευτικὴν ὀργανοθήκην καταστήσας εὐχεροστέρας συνήθεις μαιευτικὰς ἐγχειρήσεις.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἀνδρῶν τῶν κατὰ τὸ τελευταῖον ἡμισυ τοῦ φθίνοντος αἰῶνος πρὸς πρόσοδον τῆς μαιευτικῆς ἐργαζομένων, συγ-

καταλέγονται και οι διάσημοι τανυν εν Παρισίοις μειευτηρες
Pinard και Budin.

Ὡς γνωστὸν ὁ δι' ἐξωτερικῶν χειρισμῶν μετασχηματισμὸς, ἐκτελεσθεὶς τὸ πρῶτον κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα, ἐγκαταλείφθη μετὰ ταῦτα μὴ ὑπαρχόντων τῶν καταλλήλων μέσων πρὸς τήρησιν τῆς κεφαλῆς κατὰ τὴν εἴσοδον τῆς πυέλου. Τανυν ὁ Pinard ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τῆς τελειοποιήσεως τῆς διὰ τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων ψηλαφήσεως καὶ τῆς διαγνώσεως τῶν σχημάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς ἐπινοήσεως τοῦ ζωστήρος τῆς εὐτοκίας, κατέστησε τὸν δι' ἐξωτερικῶν χειρισμῶν μετασχηματισμὸν ἐγγείρησιν ἔχουσι κάλλιστα ἀποτελέσματα. Ἐν τῷ περὶ κοιλιακῆς ψηλαφήσεως συγγράμματι αὐτοῦ ἐκθέτει εὐμεθόδως καὶ ἀκριβῶς τοὺς κανόνας, οὓς ἀκολουθῶν τις διαγιγνώσκει διὰ τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων τὰ διάφορα σχήματα καὶ τὰς θέσεις, πρὸς τοῦτοις δὲ πῶς καὶ πότε ἐφαρμόζων τοὺς κανόνας τοῦτους προβαίνει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μετασχηματισμοῦ τούτου, πῶς δὲ μετὰ ταῦτα διὰ τοῦ ζωστήρος τῆς εὐτοκίας συγκρατεῖ τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν κατάλληλον θέσιν. Ὁ ζωστήρ οὗτος ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐφαρμόζεται ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς κοιλίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀναπληροῖ τὴν πίεσιν τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων ἐπὶ τῆς μήτρας, ἣτις πολλάκις ἐλλείπει, μάλιστα ἐπὶ πολυτόκων. Δημοσιεύων ὁ Pinard τοὺς ἀπογραφικοὺς πίνακας περὶ μετασχηματισμοῦ δι' ἐξωτερικῶν χειρισμῶν ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκδόσει τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ, λέγει τὰ ἐξῆς : «αἱ στατιστικαὶ, ἅς δημοσιεύω περιλαμβάνουσι μετασχηματισμοὺς γενομένους ἐπὶ 11 χιλ. τοκετῶν. Βεβαίως ἐνεργῶν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ μετατρέπων τὰ διάφορα σχήματα εἰς τὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν δὲν δύναμαι νὰ εἶπω, ὅτι μετεσχημάτισα πάντοτε σχήματα ἀπαιτοῦντα τὴν ἐπέμβασιν τῆς τέχνης, καθότι ἡ φύσις ἐνίοτε παράγει κατὰ τὸν τοκετὸν τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ τὰ πιθανὰ ταῦτα ἀποτελέσματα κατέστησα βέβαια καὶ ἐὰν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑπάρξαις τινεὶ ἐσώθησαν, τοῦτο εἶναι μεγίστη δι' ἐμὲ ἀνταμοιβή». Περὶ τοῦ δι' ἐξωτερικῶν χειρισμῶν μετασχηματισμοῦ ἐν ἐκτάσει ἐν τῇ ἐπὶ ὑψηγείᾳ διατριβῇ ἡμῶν διελά-

βομεν· ἤδη προσθέτομεν ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τούτου εἶναι ἄριστα διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἦτε μήτηρ καὶ τὸ ἔμβρυον οὐδένα διατρέχουσι κίνδυνον, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ἐπὶ τὸν ὤμον καὶ ἐπὶ τὰ ἰσχία σχήματα μετατρέπονται εἰς τὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, οὐ ὡς γνωστὸν ἀρίστη ἢ πρόγνωσις.

Τέλος δὲ ὁ **Budin**, ὁ ἐξόχως τιμῶν τὴν σύγχρονον ἐπιστήμην ἐν Γαλλίᾳ καὶ διηνεκῶς πρὸς πρόδοτοντῆς μαιευτικῆς ἐργαζόμενος, μεγάλας εἰς ταύτην ἐπένηγκε τελειοποιήσεις. Οὗτος εἰσήγαγεν ἐν τῇ Μαιευτικῇ Κλινικῇ τῶν Παρισίων τὸ σύστημα τῆς πρακτικῆς ἀσκήσεως τῶν σπουδαστῶν, τὸ ἐν ἄλλοις μαιευτηρίοις πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐπωφελῶς λίαν λειτουργοῦν, αὐτὸς δὲ πάλιν προσελήφθη ὑπὸ τοῦ **Tarnier** πρὸς συνεργασίαν χάριν τῆς ἐκδόσεως τοῦ κλασσικοῦ περὶ τῆς μαιευτικῆς συγγράμματος. Ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ **Budin** ἐκδοθεῖσι συγγράμμασι, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνονται αἱ περὶ τῆς μαιευτικῆς καὶ γυναικολογίας κλινικαὶ καὶ πειραματικαὶ αὐτοῦ ἔρευναι, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ κλινικὰ αὐτοῦ μαθήματα, διαφαίνεται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ μεγίστη εὐκρίνεια καὶ σαφήνεια, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐξοχος τοῦ ἀνδρὸς ἐπιστημονικὴ παιδεία, εὐτυχεῖς δὲ καὶ ἡμεῖς λογιζόμεθα, διακούσαντες τῶν ἐν τῇ Μαιευτικῇ κλινικῇ τῶν Παρισίων μαθημάτων αὐτοῦ.

Ἐν συνόλῳ δ' εἰπεῖν, ἡ μαιευτικὴ, ἡ ἐπὶ σειρὰν ὄλην αἰῶνων βραδύτατα προβαίνουσα, ἐποίησατο κατὰ τοὺς δύο τελευταίως αἰῶνας, ἰδίως δὲ κατὰ τὸ τελευταῖον ἡμισυ τοῦ παρόντος, πολλὰς προόδους ἐν τε τῇ Γερμανίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Διὰ τῶν πολλῶν δὲ ἐρευνῶν πλείστα δοξασίαι καὶ θεωρίαι ἀπεδείχθησαν ἐσφαλμένοι, ἕτεροι νέαι ὑγιεῖς καὶ ὀρθαὶ εἰσήχθησαν, πλείστων δὲ ζητημάτων σκοτεινῶν μέχρι τοῦδε ἐπετεύχθη ἡ ἀληθὴς λύσις. Πάσας δὲ ταύτας τὰς προόδους ἐπεσφράγισεν ὡς κορωνίς ἡ ἐν τε τῇ Μαιευτικῇ καὶ γυναικολογίᾳ εἰσαγωγή τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου.

Ὁ **Semmelweiss** ἐν **Budapest** καὶ ὁ **Tarnier** ἐν Γαλλίᾳ πρῶτοι παρεδέχθησαν τὸ μεταδοτικὸν τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ, ἀποδείξαντες ὅτι ὁ πυρετός οὗτος παράγεται ἐκ τῆς εἰς τὴν καθ'

όλου οικονομίαν εισδύσεως κατωτέρων νοσογόνων οργανισμῶν, ὧν τὴν φύσιν ἀνεκάλυψεν ὁ Pasteur. Γνωστὴ εἶναι ἤδη ἡ ἐπιβροχὴ τῆς ἐνεργείας τῶν οργανισμῶν τούτων εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ. Ἡ δὲ θεραπευτικὴ μέθοδος, δι' ἧς οἱ ὀργανισμοὶ οὗτοι καταστρέφονται, κωλύεται ἡ παραγωγὴ καὶ ἡ εἰσδυσία αὐτῶν εἰς τὸν νοσοῦντα ὀργανισμόν, εἶναι ἡ ἀντισηπτικὴ.

Ἡ λεγῶ, ὡς γνωστόν, φέρει τραύματα καὶ τραύματα ἰδιόζουσης φύσεως, οὐχὶ μόνον ἐν τῇ μήτρᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς γεννητικοῖς ὀργανοῖς, παραχθέντα συνεπείᾳ τοῦ τοκετοῦ γνωσταὶ ἐπίσης εἶναι αἱ συνθηκαί, ὑφ' ἧς ἡ γυνὴ κατὰ τὸ τέρμα τῆς κυήσεως διατελεῖ, ὡς ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων, τῶν ἐπενεχθεισῶν εἰς τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος καὶ τῶν λειτουργικῶν διαταραχῶν πάντων σχεδὸν τῶν ὀργάνων. Ἡ παραγωγὴ τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ ἐκ τῆς ἐντὸς τοῦ γυναικείου ὀργανισμοῦ εἰσδύσεως τῶν νοσογόνων τούτων μυκήτων, ὑποβοηθουμένης καὶ ὑπὸ τῶν ὅλων ἰδιόζουσῶν συνθηκῶν, ὑφ' ἧς διατελεῖ ἡ γυνὴ κατὰ τὸ τέρμα τῆς κυήσεως, εἶναι ἤδη γεγονός ἀποδεδειγμένον. Ἐπίσης δὲ σαφὴς εἶναι καὶ ἡ πρὸς καταπολέμησιν τῆς παραγωγῆς καὶ ἀναπτύξεως τῶν ὀργανισμῶν τούτων ἀντισηπτικὴ θεραπεία.

Ἀνατρέχοντες εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους, παρατηροῦμεν ὅτι πρὸ τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, ἐπιδημία ἐπιλοχίου πυρετοῦ δὲν ἦσαν γνωσταί, ἐξ οὗ ἀγόμενος ὁ Litzmann, παρατόλμως ἴσως, λέγει ὅτι ἡ νόσος αὕτη εἶναι γέννημα τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἡ ἀρχαιότερα τῶν γνωστῶν ἐπιδημιῶν εἶναι ἡ κατὰ τὸ 1664 ἐν τῷ Hôtel Dieu τῶν Παρισίων καὶ ἡ κατὰ τὸ 1678 ἐν τῷ μαιευτηρίῳ τοῦ Δουβλίνου. Ἀμφότεραι αἱ ἐπιδημίαι αὗται ἐπήνεγκον μεγάλας καταστροφάς, ἀκριβῶς δὲ δὲν γνωρίζομεν πῶς τὰ πρὸς καταπολέμησιν ταύτων ληφθέντα μέτρα. Ἐτέρα δ' ἐπιδημία ἐπιλοχίου πυρετοῦ ἐξερράγη τῷ 1773 ἐν Ἐδεμβούργῳ, περὶ ἧς ὁ Young γράφει τὰ ἐξῆς : « Ἡ ἐπιδημία ἐνέσκηψε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Φεβρουαρίου ἐπληξε πάσας τὰς γυναῖκας ἐκ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ τοκετοῦ, οὐδεμία δὲ θεραπεία ἴσχυσε πρὸς καταπολέμησιν τοῦ κακοῦ. Ἄλλ' ἐν τούτοις, ἐν τῇ πόλει ἡ ὑγι-

εινή κατάσταση τῶν τικτουσῶν ἦν καλή, διό ἐσκέφθη νὰ ἀποδώσω τὴν κατάστασιν ταύτην εἰς τοπικὸν μολυσμὸν, διέταξα δὲ τὴν κένωσιν τοῦ ἰσοκομείου καὶ τὴν γενικὴν αὐτοῦ ἀπολύμανσιν.» Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐν Ἐδιμβούργῳ ταύτης ἐπιδημίας προχωροῦντες, βλέπομεν ὅτι αἱ θανατηφόροι αὐταὶ ἐπιδημίαι, ἐνέσκηψαν εἰς πάσας τὰς πόλεις. Οὕτως ἀπὸ τοῦ 1774-1786, ἄνεα διακοπῆς, ἐκυριάρχει ἐν τῷ Hôtel Dieu τῶν Παρισίων, ἐπίσης τῷ 1744 ἐνέσκηψεν εἰς τὰ μαιευτήρια Δουβλίνου, Βιέννης, καὶ τῷ 1786 ἐν Βερολίνῳ καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Giessen καὶ Κοπεγχάγη, οὐδεμία δὲ τῶν γυναικῶν, τῶν ὑπὸ ἀπάσῶν τούτων τῶν ἐπιδημιῶν προσβληθεισῶν, ἐπέζησεν. Ἐπῆλθεν εἴτα πλὴν ἐτέρων ἄλλων πρὸ αὐτῆς, ἡ καταστρεπτικωτάτη τῶν ἐπιδημιῶν, ἡ εἰς Πετροῦπολιν τῷ 1825 ἐνσκήψασα. Διαρκούσης δὲ ταύτης, ἀπέθνησκε, κατὰ τὰς στατιστικάς, 1 γυνὴ ἐπὶ 11 τοκετῶν. Ἡ συχνότης αὕτη τῶν ἐπιδημιῶν τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ ἤρξατο ἐκφοβίζουσα τὰ πνεύματα· πανταχοῦ δὲ μετὰ ζήλου ἤρξαντο σπουδάζοντες τὰ κατὰ τὴν μάστιγα ταύτην· προκατειλημμένοι δὲ ἐκ τῶν ἰδεῶν τοῦ Stoltz καὶ τῶν ἐπιδημιολόγων τοῦ III' αἰῶνος, ἀπέδιδον τὰς ἐπιδημίας ταύτας εἰς θερμομετρικάς καὶ βαρομετρικάς αἰτίας. Ἐν τέλει ὅμως, ὁμολογοῦντες τὴν ἀδυναμίαν αὐτῶν πρὸς ἐξήγησιν τοῦ κακοῦ, παρεδέχοντο τὴν ἐπιδημίαν ὡς μοιραίαν ἀνάγκην, ἣν ἀδύνατον ἦτο νὰ ἀποφύγῃσι.

Περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος, αἱ ἐπιδημίαι ἐνέσκηψαν βαρύτεραι καὶ συχνότεραι, μάλιστα ἐν Παρισίοις. Τῇ συνεργείᾳ τοῦ Bichat, αἱ σπουδαὶ τῆς παθολογικῆς ἀνατομίας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἔλαβον νέαν φάσιν. οἱ δὲ μαιευτῆρες ἐξετέλουν μετὰ μείζονος σπουδῆς τὰς νεκροψίας, ἐλπίζοντες ὅτι θὰ ἀνυψώσιν οὕτω τὰς ἀλλοιώσεις τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ· εἰς τῶν σπουδαιωτάτων ἀνατομοπαθολόγων, ὁ Cruvehier, γενόμενος διευθυντῆς τοῦ μαιευτηρίου τῶν Παρισίων, ἀόκνως ἐπηύξησε τὰς ἀνατομικὰς ἐρεῖνας, πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ παρὰ πάντα ταῦτα, ἡ θνησιμότης ἐπὶ μᾶλλον ηὔξησεν.

Οὕτω μέχρι τοῦ 1850, οὐδὲν ἄξιον λόγου ἦτο γνωστὸν περὶ

τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ. Ἐγνώριζον τὴν κακὴν ἐπιρροὴν τῆς συσφραεύσεως τῶν γυναικῶν ἐν τοῖς μαιευτηρίοις, ἐξετέλουν μέτρα τινὰ ἀπολυμαντικὰ ἐν τοῖς θαλάμοις τῶν ἀσθενῶν καὶ ἐν περιπτώσει λοχείων κακόσμων, μαιευτῆρες τινὲς ἐνήργουν ἐνδομητρίους ἐνέσεις, ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἐξετέλουν ἀορίστως, μὴ ὑπέκοντες εἰς βάσιν τινὰ ὠρισμένην, ἡ δὲ λεγομένη ἀντισηπτικὴ μέθοδος, οὐδὲ κατὰ διάνοιαν ὑφίστατο.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην συγχρόνως ἐν Γερμανίᾳ Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, ἐδημοσιεύθησαν ἔργα χρησιμεύσαντα ὡς ἀφετηρία τῶν γενομένων ἔκτοτε μέχρι τῆς σήμερον προόδων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ προληπτικὸν καὶ θεραπευτικὸν μέρος τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ. Οὕτως ὁ Semmelweiss σπουδάζσας ἐπισταμένως τὴν διαδρομὴν τῶν ἀπὸ τοῦ 1664-1849 ἐπιδημιῶν, λέγει ὅτι δύναται τις ἐπιτυχῶς νὰ ἀποφύγῃ τὸν ἐπιλόχιον πυρετόν, ἐὰν παρακωλύσῃ τὰς σηπτικὰς οὐσίας νὰ ἔλθωσιν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν τραυμάτων τῶν γεννητικῶν ὀργάνων. Προκατειλημμένος δὲ ὑπὸ τῆς ιδέας τῆς εὐχεροῦς μεταδοτικότητος τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ ὑπέδειξε πλεῖστα προφυλακτικὰ μέτρα λαθῶν ὑπ' ὅψιν συγχρόνως τὰς στατιστικὰς τοῦ μαιευτηρίου τῆς Βιέννης. Ὡς γίνεται ἐκ τῶν στατιστικῶν τούτων γνωστὸν ἀπὸ τοῦ 1784-1822 οἱ ἰατροὶ οὐδεμίαν ἐνήργησαν νεκροψίαν· κατὰ τὸ χρονικὸν δὲ τοῦτο διάστημα ἐπὶ 72 χιλ. τοκετῶν ἡ θνησιμότης εἶνε 1,25%. Ἀπὸ τοῦ 1822-1833 οἱ ἰατροὶ ἐνήργουν νεκροψίας ἡ δὲ θνησιμότης ἦν 4,30%. Κατὰ τὰ ἐξ ἔτη τὰ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Semmelweiss εἰς τὸ μαιευτήριον τῆς Βιέννης ἡ θνησιμότης ἦν 9,92%. Ἐν τούτοις ἤρξαντο ἤδη λαμβάνοντες οἱ ἰατροὶ τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις πᾶσα γυνὴ προσβληθεῖσα μετεκομίζετο ἀλλαχόσε, πάσης ἐξετάσεως γυναικὸς προηγέτο αὐστηροτάτη ἀπολύμανσις τῶν χειρῶν διὰ χλωριούχου ἀσβέστου, ἅπαντες δὲ οἱ σπουδασταὶ καὶ τὸ προσωπικόν, ἐλάμβανον τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις. Συνεπεία τούτων πάντων ἡ θνησιμότης κατῆλθε μέχρι 1,27% καὶ ὡς λέγει ὁ Semmelweiss τὰ ἀποτελέσματα θὰ ἦσαν

πολλῶ βελτίω, ἐὰν ἤδυνατο νὰ προβῆ εἰς τελείαν ἀπολύμανσιν τῶν σπυδαστῶν καὶ τῶν μαιῶν.

Τὸ παράδειγμα τοῦ **Semmelveiss** ἠκολούθησαν πλεῖστοι ἄλλοι, καίτοι ἡ περὶ μεταδοτικότητος ἰδέα τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ εὔρε πολλοὺς τοὺς πολεμίους. Πολλοὶ ἤρξαντο μεταχειριζόμενοι ἀπολυμαντικὰς οὐσίας κατὰ τοὺς τοκετοὺς, ὁ **Grünvald** ἐνήργει ἐνδομητρίους ἐνέσεις διὰ χλωριούχου ἀσβέστου ὁ δὲ **Winkel** διὰ ὑπερμαγκαμικοῦ καλίου. Ἐν δὲ τῇ Ἀγγλίᾳ οἱ πλεῖστοι ἰατροὶ ἦσαν πεπεισμένοι περὶ τῆς μεταδοτικῆς φύσεως τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ, ἐπιτυχίαι δὲ ἀρκούντως σημαντικαὶ ἤρξαντο ἡδὴ ἀπὸ τοῦ 1850 σημειούμεναι ἐν τῷ μαιευτηρίῳ τοῦ Δουβλίνου.

Ἄλλ' ἐν Γαλλίᾳ ὅμως ἡ κατάστασις δὲν ἦτο εὐχάριστος, ὁ δὲ ἐπιλόχιος πυρετὸς ἐδεκάτιζε τὰς πρὸς μαιεύσειν εἰς τὸ μαιευτήριον προσερχομένας γυναῖκας. Ἡ κατὰ τὸ 1856 ἐνσκήψασα ἐπιδημία ἦν καταστρεπτικωτάτη· διήρκεσεν ἐπὶ ἓνα μῆνα, ὁ δὲ **Tarnier** γράφει ὅτι ἐπὶ 347 τοκετῶν ἐπῆλθον 64 θάνατοι, δηλαδὴ 1 : 6. Ἐν ᾧ δὲ αἱ γυναῖκες ἀπέθνησκον ἐν τῷ μαιευτηρίῳ, αἱ ἐν τῇ πόλει τίκτουσαι δὲν προσεβάλλοντο ὑπὸ τῆς ἐπιδημίας· καὶ ἐνῶ καθ' ὅσον τὸ ἔτος 1856 ἡ θνησιμότης ἐν τῷ μαιευτηρίῳ ὦν 1 : 19, ἐν τῇ πόλει ὦν 1 : 382. Ἐνώπιον ταιούτης φοβερᾶς ἀναλογίας πάντες καθερουβήθησαν· προῆλθε δὲ ἡ κατὰ τὸ 1858 δεινὴ περὶ τῶν προκειμένων συζητήσις ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τῶν Παρισίων· διάφοροι γνῶμαι ἐξετέθησαν ὑπὸ ἀνδρῶν μεγάλης ἐπιστημονικῆς ἀξίας, οὐδεμία ὅμως ἀπόφασις σαφῆς καὶ ὀριστικὴ ἐλήφθη. Συνεπεία τῆς συζητήσεως ταύτης ἐδημοσίευσεν ὁ **Tarnier** τὸ γνωστὸν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ ὑπόμνημα, ἐκθέσας συγχρόνως καὶ τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ περὶ τῆς μειοδοτικότητος τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ ἄτινα μεγάλως συνέτειναν πρὸς ἐπιτάχυνσιν τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος· ἐν γένει δὲ τὸ ζήτημα ἔλαβε ὀριστικὴν λύσιν διὰ τῶν ἐρευνῶν τοῦ **Pasteur** ἀνακαλύψαντος τὴν φύσιν τῶν κατωτέρων νοσογόνων ὀργανισμῶν τῶν παραγόντων τὸν ἐπιλόχιον πυρετόν, μόνον δὲ κατὰ τὸ 1872 ἤρξατο ἡ αὐστηρὰ ἐφαρμογὴ τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου ἐν τοῖς μαιευτηρίοις. Ἐκ συμφώνου οἱ μαιευτῆρες

πάντες προθύμως ἠσπάσθησαν τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου, πλείστη δὲ ἡ ὀφειλομένη εὐγνωμοσύνη εἰς τοὺς διὰ τῶν συγγραφῶν καὶ τῶν πειραματικῶν ἐρευνῶν αὐτῶν ὑποστηρίζαντες τὴν εἰσαγωγὴν τῆς σωτηρίας ταύτης μεθόδου.

Τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα ὑπερέβησαν πάσας τὰς ἐλπίδας ὃ δὲ πλατωνικὸς πόθος ὃς ὁ **Semmelweiss** ἐξέφερε τῷ 1847 ἐπραγματοποιήθη τέλος. Νῦν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐπιδημίαι ἐπιλοχίου πυρετοῦ δὲν ὑπάρχουσι πλέον· οὕτως ἡ ἀντισηπτικὴ μέθοδος ἡ ἀκριβῶς καὶ κατὰ τοὺς κανόνας ἐφαρμοζομένη ἐξελείψασα τὴν κατατρύχουσαν τὰς τικτούσας μάλιστα, πλείστας ὑπάρξεις ἔσωσεν ἐκ βεβαίου θανάτου.

Οὐχὶ δὲ μόνον ἐν τῇ Μαιευτικῇ ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ γυναικολογίᾳ νέαν ὁδὸν προόδου ἐχάραξεν ἡ ἀντισηπτικὴ μέθοδος. Ἡ χειρουργικὴ ἐπέμβασις κατέστη σχεδὸν ἀκίνδυνος εἰς πλείστας νόσους αἵτινες ἦσαν ἐγκαταλειμμένοι εἰς τὴν διὰ παρηγορικῶν μέσων θεραπείαν. Βοηθούσης τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου πλείσται ἐπινοηθεῖσαι ἐγχειρήσεις ἐπιτυχῶς λίαν ἐξετελέσθησαν, ἐτέρων δὲ γνωστῶν ἤδη ἐγκαταλειμμένων ὅμως, ἐπανελήφθη ἡ ἐκτέλεσις. Πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐὰν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εὐτυχῆς τις ἐκβασίς ἐγχειρήσεως γυναικολογικῆς, ἀνεπτέρου τὰς ἐλπίδας, σειρὰ μετὰ ταῦτα ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων ἀπεθάρρυνε τοὺς πάντας τῷ 1822 ἐξετελέσθη ἐπιτυχῶς ἡ πρώτη διὰ τοῦ κολεοῦ ὑστερεκτομία, ἀλλὰ μετὰ τὴν μόνην ταύτην εὐτυχῆ ἐκβασιν, ἑνδεκα ἀλλεπάλληλοι θάνατοι ἐπηκολούθησαν εἰς ἑνδεκα ὁμοίας ἐγχειρήσεις, ἐκ τούτου δ' ἕνεκα καὶ ἡ ἐγχείρησις ἐντελῶς ἐγκατελείφθη. Πρὸ εἴκοσι σχεδὸν ἐτῶν ἡ χειρουργικὴ εἶχεν ἀπελπισθῆ ἐντελῶς καὶ παραιτηθῆ τῆς ἀμέσου ἐπεμβάσεως κατὰ τὰς γυναικολογικὰς ἐγχειρήσεις, ἐθεράπευον δὲ οἱ περὶ τὴν ἔσω παθολογίαν ἀσχολούμενοι ἰατροὶ τὰς μητρήτιδας, τὰς ἐκτοπίσεις τῆς μήτρας, τὰς περιμητρικὰς φλεγμονὰς καὶ πλείστας ἄλλας νόσους διὰ μέσων παρηγορικῶν, οὐδόπως βελτιουμένης τῆς καταστάσεως τῶν πασχουσῶν, τόσον μᾶλλον καθ' ὅσον πάσα χειρουργικὴ ἐπέμβασις παρηκολουθεῖτο ὑπὸ ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων. Ἀλλὰ βαθ-

μηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον διὰ τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου ἡ γυναικολογία συνεχέντρωσε τὸν εὐρὸν κύκλον τῶν ἐγχειρήσεων ὃν ταυῖν δικαίως κατέχει, ἐκτελοῦνται. Ἐὖ ἤδη ἐγχειρήσεις ὧν ἡ ἐκτέλεσις πρότερον ἦν αὐτόχρημα ἀφροσύνη καὶ ὧν τὰ λαμπρὰ ἀποτελέσματα πείθουσιν ἡμᾶς περὶ τῶν μεγάλων ὠφελειῶν ὡς ἡ ἀντισηπτικὴ μέθοδος παρέχει τῇ τε ἐπιστήμῃ καὶ τῇ ἀνθρωπότητι. Διὰ μόνης τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου, μιᾶς τῶν μεγαλειτέρων ἐπινοήσεων τοῦ φθίνοντος αἰῶνος, κατώρθωσε ἡ μὲν μαιευτικὴ τὴν ὀλοσχερῆ σχεδὸν ἐξάλειψιν τοῦ ἐπιλογίου πυρετοῦ, ἡ δὲ γυναικολογία ἣτις δυνατὸν εἶπεῖν ὅτι οὔτε κἄν ἔχει ἰδίαν ἱστορίαν, χρεωστέῃ τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς εἰς μόνην τὴν ἀντισηπτικὴν μέθοδον. Ἐν Γερμανίᾳ Ἀγγλίᾳ Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ἤδη μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας ἐκτελοῦνται αἱ μεγάλαι γυναικολογικαὶ ἐγχειρήσεις, πολλὰς δὲ τοιαύτας μετ' ἴσως ἐπιτυχίας εἶδον καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν παρακολουθοῦντες τὴν ἐνταῦθα χειρουργικὴν Κλινικὴν, ἐκτελεσθείσας ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου καθηγητοῦ καὶ σεβαστοῦ διδασκάλου κ. Θ. Ἀρεταίου.

Ὅμιλοῦντες ἐνταῦθα περὶ ἀντισηπτικῆς μεθόδου ἐπὶ πολὺ θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐκταθῶμεν, τοῦ ζητήματος πολλὴν ἐνέχοντος σπουδαιότητα, καθότι ἡ μέθοδος αὕτη ἀποτελεῖ ἤδη τὴν βάσιν πάσης ἐγχειρήσεως ἰδίᾳ δὲ μαιευτικῆς καὶ γυναικολογικῆς, δικαίως δὲ ὑπὸ πολλῶν λέγεται ὅτι τὸ μόνον πρότερον τοῦ χειρίζοντος δὲν εἶναι ἡ περὶ τὸ χειρίζειν δεξιότης ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποφυγὴ τοῦ μολυσμοῦ τοῦ τραύματος.

Ἐπὶ τοιούτων βάσεων στηριζομένη ἡ μαιευτικὴ τῆς σήμερον οἶαν διέπλασαν αὐτὴν μετὰ τῆς γυναικολογίας, αἰῶνων ὄλων ἔρευναι καὶ ἀγῶνες, ἀπέβη ἴδιος κλάδος τῆς Ἰατρικῆς ἐκ τῶν σπουδαιότερων. Δικαίως δὲ καὶ οἱ ἐν τῷ ἡμετέρῳ πανεπιστημίῳ περὶ τὴν θείαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐπιστήμην διατρίβοντες, ἀπεκδέχονται ὅσον ἔνεστι τελειότεραν τὴν διδασκαλίαν τέχνης, φιλανθρώπως μὲν σωζούσης τὰς μητέρας, μετὰ στοργῆς δὲ μεριμνῶσης περὶ τῶν γεννωμένων, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἄναλαμβάνων ἔὲ κάγῳ νὰ συντελέσω τὰ κατὰ δύναμιν εἰς

τὴν παρ' ἡμῖν καλλιέργειαν τῶν κλάδων τούτων τῆς Ἱατρικῆς, πρὸς μὲν τὰς δικαίας ἡμῶν ἀξιώσεις δὲν ἀποτολμῶ νὰ ἐλπίσω ὅτι θὰ ἀνταποκριθῶ, δύναμαι ὅμως ἐν πλήρει ἐπιγνώσει νὰ ὑποσχεθῶ ὅτι πάσας θέλω καταβάλλει τὰς δυνάμεις μου, ὅπως ἐπιτελῶν ἐν συνειδήσει τὸ καθήκον ὅπερ ἀναλαμβάνω, δυνηθῶ νὰ καταστῶ ὅπωςδῆποτε ὠφέλιμος εἰς ἡμᾶς, ἔστω καὶ διὰ μόνου τοῦ ζήλου μου.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΦΑΛΤΑΤΣ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΟΝΟΧΡΟΝΟΥ ΛΙΘΟΤΡΙΨΙΑΣ κατὰ Bigelow, μετὰ στατιστικῆς ἐκθέσεως τῶν ἐν τῇ Χειρουργικῇ Κλινικῇ τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου γενομένων λιθοτριψιῶν. ἄδεια καὶ ἐγκρίσει τοῦ διευθυντοῦ τῆς Κλινικῆς καθηγητοῦ κ. Θ. Ἀρεταίου. — Ἀθῆναι, 1884. Εἰς 8ον σελ. 100.

ΚΥΣΤΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΤΗΣ ΩΘΗΚΗΣ. ΩΘΗΚΟΤΟΜΙΑ (ἐκ τῆς Χειρουργικῆς Κλινικῆς τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου). «Ἱατρικὴ Ἐφημερίς» 1885.

ΠΕΡΙ ΤΕΧΝΗΤΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ. Διατριβὴ ἐπὶ ὕφηγεσίχ. — Ἀθῆναι 1890.

ΟΛΙΓΑ ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΠΥΓΟΠΑΓΩΝ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΤΕΡΑΤΩΝ. («Ἱατρικὸν καὶ Φαρμακολογικὸν Δελτίον», Αὐγούστος 1891).

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΦΑΛΤΑΤΣΕ